

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.411.3.2.2023

Marek Olszewski
Starosta Toruński
Starostwo Powiatowe w Toruniu
ul. Towarowa 4-6
87-100 Toruń

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/001 Realizacja przez wybrane jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Toruniu ¹ , ul. Towarowa 4-6, 87-100 Toruń.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Olszewski, Starosta Toruński ² od 17 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ , z uwzględnieniem dowodów dotyczących zdarzeń wcześniejszych, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Szulc, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/128/2023 z 13 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dalej: „Starostwo”.

² Dalej: „Starosta”.

³ Zakończenie czynności kontrolnych: 7 listopada 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia powołanie w wymaganym terminie Koordynatora do spraw dostępności zgodnie z art. 14 ust. 1 i art. 59 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶. Przyjęto wymagany plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz wdrożono przewidziane w nim zadania. Pozytywnie oceniono doprowadzenie do montażu windy przez właściciela budynku, w którym mieści się Starostwo, co w znaczący sposób poprawiło dostępność architektoniczną tego budynku. Za dobrą praktykę należy uznać skorzystanie z oceny zapewnienia dostępności dokonanej przez fundację zrzeszającą osoby niepełnosprawne i podejmującą działania na rzecz tych osób.

W Starostwie przygotowano we właściwym terminie raport o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz opublikowano go w Biuletynie Informacji Publicznej⁷ Starostwa zgodnie z art. 11 ust. 1 w związku z art. 58 ustawy o dostępności. Raport sporządzono na prawidłowym formularzu i przekazano Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy o dostępności. Raport zawierał wymagane informacje w zakresie spełniania minimalnych wymagań w ramach prowadzonej działalności.

Na stronach internetowych Starostwa⁸ opublikowano dostępne cyfrowo „Deklaracje dostępności” tych stron zgodnie z art. 10 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁹. Link do opublikowanych deklaracji prawidłowo umieszczono na tych stronach w taki sposób, że użytkownicy strony internetowej mieli do niego dostęp podczas nawigacji po stronie internetowej. Deklaracje dostępności prawidłowo poddano przeglądowi i aktualizacji po powołaniu nowego koordynatora oraz przeprowadzeniu audytu stron przez podmiot zewnętrzny.

Spełniono minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności architektonicznej osobom ze szczególnymi potrzebami określone w art. 6 pkt 1 ustawy o dostępności, a w przypadku niemożności jej zapewnienia ze względów technicznych i prawnych zastosowano dostęp alternatywny zgodnie z art. 7 ustawy o dostępności.

Spełniono wymagania w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej odnoszące się do zapewnienia obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się za pomocą poczty elektronicznej oraz faksu.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły:

- nieopublikowania w BIP danych kontaktowych koordynatora do spraw dostępności oraz planu działań, czym naruszono art. 14 ust. 5 ustawy o dostępności;
- braku zawarcia w planach działań analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, co narusza art. 14 ust. 3 ustawy o dostępności;
- nieokreślenia w treści 152 ze 160 umów, którymi zlecono lub powierzono realizację zadań publicznych oraz 14 z 25 umów w sprawie zamówień publicznych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań i zamówień publicznych, czym naruszono art. 4 ust. 3 ustawy o dostępności;

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2240, dalej: „ustawa o dostępności”.

⁷ Dalej: „BIP”.

⁸ Tj. BIP, powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: „ustawa o dostępności cyfrowej”.

- braku zawarcia w deklaracjach dostępności części danych wymaganych art. 10 ust. 2, 3 i 4 pkt 4 i 7 ustawy o dostępności cyfrowej;
- niedokonywania aktualizacji deklaracji dostępności w terminie do dnia 31 marca każdego roku czym naruszono art. 11 ustawy o dostępności cyfrowej;
- braku zapewnienia dostępności cyfrowej stron internetowych, czym naruszono art. 5 ust. 1 ustawy o dostępności cyfrowej;
- niezapewnienia informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku Starostwa w sposób dotykowy lub głosowy, czym naruszono art. 6 pkt 1 lit c ustawy o dostępności;
- niezapewnienia obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, czym naruszono art. 6 pkt 3 lit a ustawy o zapewnieniu dostępności;
- niezainstalowania urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, co było wymagane art. 6 pkt 3 lit. b ustawy o dostępności;
- niezawarcia na stronach internetowych Starostwa¹⁰ informacji o zakresie działalności Starostwa i Powiatu Toruńskiego w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo i nagrania treści w polskim języku migowym, czym naruszono art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o dostępności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Działania w obszarze zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

1. Starosta zarządzeniami z 18 września 2020 r.¹¹ oraz z 24 sierpnia 2023 r.¹² powołał Koordynatora do spraw dostępności¹³. Powołania dokonano we właściwym terminie zgodnie z art. 59 ustawy o dostępności. Na koordynatorów powołano pracowników Starostwa zatrudnionych w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich na stanowisku Starszego Specjalisty ds. Informatycznych oraz Informatyka. Danych koordynatora nie opublikowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej¹⁴ Starostwa, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 4-9, 19-42, 46, 59)

2. W latach 2021 – 2023 w Starostwie przyjęto trzy Plany działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie i jednostkach podległych¹⁵. Objęto nimi okresy: lata 2021-2022, rok 2023 i okres od 25 sierpnia 2023 r., z terminem realizacji zadań do 31 marca 2024 r. Plany działania zostały zatwierdzone przez Starostę i opracowane w terminach odpowiednio: 31 marca 2021 r., 31 marca 2022 r. i 25 sierpnia 2023 r.

W Planach działania przewidziano zadania, których realizacja miała poprawić dostępność Starostwa. W planach przyjętych 31 marca 2021 r. i 31 marca 2022 r. założono m.in.:

¹⁰ Tj. BIP, powiattorunski.pl oraz wspieramydzieckoirodzone.powiattorunski.pl

¹¹ Zarządzenie Nr 56/2020 – uchylone z dniem 24 sierpnia 2023 r.

¹² Zarządzenie Nr 52/2023.

¹³ Dalej: „koordynator”.

¹⁴ Dalej: „BIP”.

¹⁵ Dalej: „Plan działania”.

- a) przebudowę biura podawczego na parterze Starostwa i obniżenie lady w celu zwiększenia dostępności osób niepełnosprawnych;
- b) budowę windy w celu zwiększenia dostępności do biur na wyższych kondygnacjach budynku;
- c) wyposażenie schodów w naklejki antypoślizgowe oraz wyróżnienie kolorystyczne na pierwszym i ostatnim stopniu biegu schodów;
- d) wyznaczenie dwóch miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych przy wejściu głównym do budynku;
- e) wymianę drzwi wejściowych od strony parkingu w celu zwiększenia dostępności budynku dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Powyższe działania zostały wdrożone.

Odnosnie do budowy windy Starosta wyjaśnił m.in., że zainstalowanie windy w budynku Starostwa było przedmiotem ustnych ustaleń członków Zarządu z właścicielem obiektu, w wyniku negocjacji zawarto umowę na użytkowanie windy.

Plany działania przewidywały zadania wynikające z rekomendacji zawartych w „Raporcie wstępnym z monitoringu działań Starostwa Powiatowego w Toruniu prowadzonego w ramach projektu Konwencja ONZ w prawach osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim”¹⁶ sporządzonym w czerwcu 2018 r. Raport został opracowany przez Fundację realizującą projekt w ramach Działania 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Starosta wyjaśnił między innymi, że w 2018 r. podjęto współpracę z Fundacją, zraszającą osoby niepełnosprawne i podejmującą działania na rzecz osób niepełnosprawnych, owocem wspólnych działań był Raport z monitoringu.

Zamierzenia przewidziane w planie z 25 sierpnia 2023 r. obejmowały m.in. instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia. Termin realizacji przewidziano na 31 grudnia 2023 r.

Planu działania nie opublikowano¹⁷ na stronie BIP, a wszystkie Plany działań przejęte w latach 2021-2023 nie zawierały analizy stanu zapewnienia dostępności osobom, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 43, 50-51, 129-178)

3. Potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami zostały uwzględnione w „Programie Rozwoju Powiatu Toruńskiego na lata 2021-2030” przyjętego uchwałą nr XXV/149/2021 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. Ujęto je w założonych celach, priorytetach i kierunkach działań, w tym m.in. w zakresie:

- włączenia społecznego – wskazano, że „dodatkowym wyzwaniem, stojącym przed powiatem toruńskim, jest poprawa dostępności obiektów i usług publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z wymogami ustawy o dostępności”;
- rozbudowy i poprawy standardu infrastruktury transportowej, drogowej – przewidziano położenie większego nacisku na poprawę bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg, m.in. wskazano na budowę przejść dla pieszych i zatok autobusowych;

---

¹⁶ Dalej: „Raport z monitoringu”.

¹⁷ Według stanu na 4 października 2023 r.

- ograniczenia skali wykluczenia społecznego – przewidziano poprawę dostępności obiektów i przestrzeni publicznych oraz systemową modernizację i rozbudowę sieci placówek pomocy społecznej;
- rozwoju ochrony zdrowia – przewidziano modernizację Szpitala Powiatowego w Chełmży;
- poprawy standardu usług świadczonych przez Starostwo – przewidziano remonty i modernizację dotychczasowej siedziby, przeniesienie do nowego budynku oraz cyfryzację usług.

(akta kontroli str. 43, 51, 68-125)

Na podstawie analizy wytypowanych do badania 160 umów, na podstawie których w okresie od 6 września 2021 r. do 13 października 2023 r. zlecono realizację zadań publicznych¹⁸ finansowanych z udziałem środków publicznych oraz 25 umów¹⁹, na podstawie których udzielono zamówień publicznych stwierdzono, że w treści 152 umów, którymi zlecono realizację zadań publicznych oraz 14 umów²⁰ dotyczących zamówień publicznych nie określano warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań publicznych lub zamówień publicznych, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9-12, 43, 44, 51-58, 179-509)

4. W okresie objętym kontrolą do Starostwa nie wpłynęły skargi, wnioski i petycje dotyczące zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Nie wpłynęły również informacje i wnioski, o których mowa w art. 29 i art. 30 ustawy o dostępności oraz żądania zapewnienia dostępności cyfrowej strony internetowej, aplikacji mobilnej lub ich elementów, o którym mowa w art. 18 ustawy o dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 12, 45, 58)

5. Starostwo nie posiadało²¹ certyfikatu dostępności, o którym mowa w art. 19 ustawy o dostępności.

(akta kontroli str. 45, 58)

6. W Starostwie przygotowano we właściwym terminie, tj. do 31 marca 2021 r. raport o stanie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami²² oraz opublikowano go w BIP zgodnie z art. 11 ust. 1 w związku z art. 58 ustawy o dostępności. Raport, zgodnie z wytycznymi ujętymi w piśmie²³ Koordynatora do Spraw Dostępności w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim z 16 lutego 2021 r., został sporządzony na formularzu udostępnionym w portalu sprawozdawczym Głównego Urzędu Statystycznego i przekazany za jego pośrednictwem Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy

¹⁸ Dotyczy ośmiu umów o świadczenie pomocy prawnej; 150 umów, którymi zlecono realizację zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; edukacji ekologicznej; upowszechniania turystyki i krajoznawstwa; umowy, którą zlecono realizację zadań publicznych w zakresie prowadzenia placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego oraz umowy dotyczącej utworzenia i prowadzenia warsztatu terapii zajęciowej.

¹⁹ Dotyczy: siedmiu umów, których przedmiotem było opracowanie projektu budowlanego, instalacji lub zagospodarowania; czterech umów dotyczących przebudowy, rozbudowy lub remontu; umowy o współorganizowanie widowiska artystycznego; umowy o wykonanie usługi konferencyjnej; dwóch umów o organizowanie kształcenia, dwóch umów, których przedmiotem była kampania informacyjna w portalu internetowym.

²⁰ Dotyczy: umowy o współorganizowanie widowiska artystycznego; umowy o wykonanie usługi konferencyjnej; dwóch umów o organizowanie kształcenia, dwóch umów, których przedmiotem była kampania informacyjna w portalu internetowym.

²¹ Starostwo nie było zobowiązane do ubiegania się o certyfikat.

²² Dalej: „raport”.

²³ Znak BW.II.950.1.2021.

o dostępności. Raport zawierał wymagane informacje w zakresie spełniania w ramach prowadzonej działalności minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 ustawy o dostępności. W raporcie nie zawarto informacji o zapewnieniu dostępu alternatywnego zgodnie z art. 7 ustawy o dostępności, w związku z niewystąpieniem takiego dostępu w okresie sprawozdawczym.

(akta kontroli str. 19-42, 510-524)

7. Na stronach internetowych Starostwa, tj. BIP, powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl opublikowano dostępne cyfrowo „Deklaracje dostępności” tych stron zgodnie z art. 10 ust. 1 i 7 ustawy o dostępności cyfrowej. Link do opublikowanych deklaracji umieszczono na dole stron internetowych w taki sposób, że użytkownicy mieli do niego dostęp podczas nawigacji po stronie internetowej.

Deklaracje dostępności sporządzono z wykorzystaniem wzoru określonego w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2018/1523 z dnia 11 października 2018 r. ustanawiającej wzór oświadczenia w sprawie *dostępności* zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego²⁴, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o dostępności cyfrowej. Zawierały elementy, o których mowa w sekcji 1 załącznika do tej decyzji, za wyjątkiem danych kontaktowych do właściwego organu odpowiedzialnego za postępowanie odwoławcze.

Deklaracje dostępności zawierały dane wymagane art. 10 ust. 4 ustawy o dostępności cyfrowej za wyjątkiem danych teleadresowych Starostwa i informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku. Brak zawarcia w deklaracjach wymaganych informacji opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 12, 13, 19-42, 46, 47, 60, 61, 525-537)

Deklaracje dostępności poddano przeglądowi i aktualizacji 25 sierpnia 2023 r., co wiązało się między innymi z powołaniem nowego koordynatora oraz przeprowadzeniem audytu stron przez podmiot zewnętrzny. Zgodnie z deklaracjami strony powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl były zgodne z ustawą o dostępności cyfrowej, a BIP był częściowo zgodny. W deklaracji dostępności podano, że wynikało to z występowania na stronie treści „udających” listy numerowane/nienumerowane. W Starostwie wdrożono zalecenia audytu, w tym dotyczące przetworzenia plików PDF na posiadające warstwę tekstową oraz nadania nagłówek tabelom. W latach 2021 – 2023 nie dokonywano w wymaganych terminach aktualizacji deklaracji dostępności, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 19-42, 45, 58, 525-548)

Starostwo nie udostępniało aplikacji mobilnych, o których mowa w art. 4 pkt 1 ustawy o dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 13, 48, 62)

8. W wyniku oględzin stron internetowych Starostwa, tj. BIP, powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl, których dokonano z wykorzystaniem „Listy kontrolnej do samodzielnego badania dostępności cyfrowej strony internetowej i jej zgodności z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron

²⁴ Dz. Urz. UE L 256 z 12 października 2018, str. 103, dalej: „Decyzja wykonawcza 2018/1523”.

internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych”²⁵ stwierdzono, że nie spełniały one wymagań określonych w załączniku do ustawy o dostępności cyfrowej w zakresie ich funkcjonalności i postrzegalności czym naruszono art. 5 ust. 1 i 2 tej ustawy, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 13, 14, 19-42,47, 48, 61, 62, 174-178)

9. Siedziba Starostwa spełniała minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności architektonicznej osobom ze szczególnymi potrzebami określone w art. 6 pkt 1 lit. a, b, d, e ustawy o dostępności, za wyjątkiem:

- zastosowania pomiędzy przedsionkiem a holem drzwi uchylnych, obok których nie znajdowały się drzwi rozwierane lub rozsuwane;
- w lutym 2023 r. właściciel budynku zamontował drzwi wejściowe od strony parkingu, w których zastosowano próg o wysokości 5 cm.

W tych przypadkach, z uwagi na ograniczenia ze względów technicznych i prawnych (tj. Starostwo mieści się w wynajmowanym budynku), zastosowano dostęp alternatywny zgodnie z art. 7 ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że ograniczenie dostępności architektonicznej wynika z bariery prawnej spowodowanej tym, że Starostwo nie jest właścicielem obiektu przy ul. Towarowej 4-6, gdzie mieści się urząd. W celu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zapewniono wsparcie innej osoby (z punktu informacyjnego) zgodnie z art. 7 ustawy o dostępności. Wskazał, że w sprawie wymiany drzwi zewnętrznych od strony parkingu prowadzono rozmowy z właścicielem budynku, który wskazał, że z przyczyn technicznych nie było możliwości zamontowania innych drzwi. Wymiar otworu drzwiowego musiał uwzględniać istniejące elementy konstrukcyjne, kanały odwadniające pod drzwiami, zbierające i odprowadzające wodę z zewnątrz. Istniejący próg wyrównywał różnicę poziomów i zabezpieczał m.in. przed utratą ciepła. W związku z czym drzwi od strony parkingu służyły jako przejście służbowe, a dla klientów zewnętrznych, w szczególności osób niepełnosprawnych, udostępniono wejście od strony ul. Towarowej, gdzie znajdował się parking dla osób niepełnosprawnych.

W wyniku oględzin budynku Starostwa stwierdzono m.in., że:

- na parkingu przed budynkiem wyznaczono dwa miejsca dla niepełnosprawnych, które są oznakowane znakiem pionowym D-18a „parking - miejsce zastrzeżone”, znakiem poziomym P-18 „stanowisko postojowe” uzupełnione znakiem P-24 „miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej”, a nawierzchnia tych miejsc była barwy niebieskiej. Krawężnik od strony dojścia do budynku został obniżony;
- wejście do budynku było na poziomie dojścia (chodnika) do budynku, bez progów. Zamontowano w nim drzwi automatycznie rozsuwane, wykonane ze szkła, na których zamieszczono piktogramy informujące, o tym, że drzwi są rozsuwane;
- w holu znajdowało się biuro podawcze z ladą na wysokości 95 cm;
- schody i korytarze budynku oraz winda były wolne od barier i nie znajdowały się na nich przedmioty utrudniające poruszanie się. W wejściach do poszczególnych biur nie zastosowano progów;
- schody wyposażono w poręcze i bariery z poręczami, pokryto je płytkami (gresem) z elementami antypoślizgowymi bądź na stopniach schodów zamontowano naklejki antypoślizgowe. Na pierwszym i ostatnim stopniu biegu schodów zastosowano wyróżnienie kolorystyczne z żółtymi elementami;
- na dojściu do budynku i w budynku nie występowały platformy;

²⁵ Opracowanie: Departament Społeczeństwa Informacyjnego, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów Warszawa, 2021, opublikowane na stronie internetowej [Serwis Rzeczypospolitej Polskiej](https://www.sekretariat.gov.pl/) - dostęp 30 września 2023 r.

- w budynku zainstalowano windę, która umożliwiała komunikację pomiędzy wszystkimi poziomami budynku. Winda przeznaczona była do przewozu 21 osób lub 1600 kg. Na przyciskach windy zastawano oznaczenie alfabetem Braille'a. W windzie odtwarzane były komunikaty głosowe informujące o kierunku jazdy, poziomie, na którym winda się zatrzymuje, otwieraniu i zamykaniu się drzwi;
- w holu na parterze, na ścianie zawieszono tablicę Informacyjną zawierającą informacje dotyczące rozkładu pomieszczeń w budynku;
- przy drzwiach wejściowych do poszczególnych komórek organizacyjnych zamontowano tabliczki z informacjami, na których były podane numery pomieszczenia; nazwa komórki organizacyjnej; imię nazwisko oraz stopień służbowy pracownika;
- na parterze budynku znajdowała się toaleta przystosowana do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Budynek Starostwa nie był wyposażony w dotykową oraz głosową informację na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Starosta wyjaśnił, m.in., że osoba korzystająca z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁶ ma zapewniony dostęp do budynku urzędu.

(akta kontroli str. 14-16, 48, 62-64, 125-127, 174-178, 549-560, 561, 563, 564)

Osobom ze szczególnymi potrzebami zapewniono możliwość ewakuacji. W budynku Starostwa funkcjonował system sygnalizacji pożarowej wyposażony w sygnalizatory akustyczno – optyczne, informujące dźwiękiem o wykrytym zagrożeniu pożarowym. W Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego przewidziano ewakuację indywidualną osób poszkodowanych, niepełnosprawnych lub o ograniczonej zdolności samodzielnego poruszania się przy pomocy wyznaczonych ratowników. W wyniku oględzin budynku stwierdzono, że: drogi ewakuacyjne były oznakowane, w widocznych miejscach zawieszono plany zawierające przebieg dróg ewakuacyjnych oraz rozmieszczenie wyjść ewakuacyjnych, a także dane pracowników Starostwa wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz prowadzenia ewakuacji.

(akta kontroli str. 15, 174-178, 565-604)

10. Spełniono wymagania w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej odnoszące się do zapewnienia obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się za pomocą poczty elektronicznej oraz faxu. Nie zapewniono jednak obsługi poprzez: przesyłanie wiadomości tekstowych; komunikację audiowizualną; wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W Starostwie nie zainstalowano urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia, co było wymagane art. 6 pkt 3 lit. b ustawy o dostępności, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Na stronach internetowych Starostwa nie zawarto informacji o zakresie działalności Starostwa i Powiatu Toruńskiego w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo i nagrania treści w polskim języku migowym, a ponadto na stronach www.powiattorunski.pl i www.wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl nie podano informacji o zakresie działalności w tekście łatwym do czytania, czym

²⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 100, ze zm.

naruszono art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o dostępności, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W latach 2019-2023 osoby ze szczególnymi potrzebami nie zwracały się do Starostwa z wnioskiem o komunikację w formie określonej w tym wniosku, do czego były uprawnione na podstawie art. 6 pkt 3 lit. d ustawy o dostępności.

(akta kontroli str. 19-42, 15, 46, 48, 58, 59, 60, 63, 174-178)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W BIP nie opublikowano danych kontaktowych koordynatora do spraw dostępności oraz planu działań czym naruszono art. 14 ust. 5 ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że w deklaracji dostępności zamieszczonej w BIP podano dane kontaktowe do pracownika Starostwa, któremu powierzono pełnienie funkcji koordynatora. Podczas aktualizacji danych osobowych nowo powołanego koordynatora wkradł się błąd „pisarski” w związku z czym użyto niepełnej nazwy pełnionej funkcji. Brak publikacji planu działań wynikał z przeoczenia obowiązku osoby zatrudnionej na stanowisku koordynatora.

(akta kontroli str. 4-8, 19-42, 46, 50, 59, 129-135, 525-533)

2. Przyjęte w latach 2021-2023 plany działań nie obejmowały analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, co naruszało art. 14 ust. 3 ustawy o dostępności.

Dotyczy planów działania: na lata 2021-2022 z 31 marca 2021 r.; na rok 2023 z 31 marca 2022 r. oraz przyjętego 25 sierpnia 2023 r.

Starosta wyjaśnił m.in., że plany działania na lata 2021-2023 były oparte o szczegółową analizę wykonaną przez fundację w ramach projektu „Konwencja ONZ w prawach osób niepełnosprawnych w województwie kujawsko-pomorskim” oraz powstałego na jej podstawie Raportu z monitoringu. Mnogość wytycznych zawartych we wspomnianym raporcie spowodowała rozłożenie planowanych działań w kolejnych latach. Koordynator dokonał analizy funkcjonującej dostępności, w oparciu o raport i wykonane działania. Analizy prowadzono w porozumieniu z Sekretarzem Powiatu, który następnie konsultował ją ze Starostą.

(akta kontroli str. 43, 50, 51, 129-173, 561, 563)

NIK wskazuje, że art. 14 ust. 3 ustawy o dostępności wprost wskazuje na obowiązek zamieszczenia analizy stanu zapewnienia dostępności w treści planu działania. Spełnienie tego wymogu nie zastępuje posiadanie lub dokonanie przez Starostwo innych analiz.

3. W treści 152 ze 160 objętych badaniem umów, którymi zlecono lub powierzono realizację zadań publicznych finansowanych z udziałem środków publicznych oraz w 14 z 25 objętych badaniem umów, na podstawie których udzielono zamówień publicznych podmiotom innym niż podmioty publiczne nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań i zamówień publicznych, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 ustawy o dostępności, czym naruszono art. 4 ust. 3 ustawy o dostępności.

Dotyczyło to:

- a) 150 umów²⁷ zawartych w okresie od 13 września 2021 do 16 sierpnia 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁸, w których zawarto zobowiązanie do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie wskazanym ustawą o dostępności bez określenia konkretnych warunków służących jej zapewnieniu;
- b) dwóch umów, w sprawie prowadzenia placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego²⁹ oraz utworzenia i prowadzenia warsztatu terapii zajęciowej³⁰, które zakładały realizację zadań w budynkach zarządzanych przez te podmioty, co wiązało się ze stałym lub wielogodzinnym pobytem osób w tych budynkach, w związku z czym należało określić warunki dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej;
- c) ośmiu umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego³¹, obowiązujących w latach 2022-2023, w których nie zawarto wymagań w zakresie dostępności architektonicznej wymienionych w umowach dworców wykorzystywanych do świadczenia usług oraz dostępności cyfrowej stron internetowych, na których przewoźnicy byli zobowiązani zamieszczać cenniki³² i rozkłady jazdy³³;
- d) umowy³⁴, której przedmiotem było współorganizowanie widowiska artystycznego, na podstawie której organizator (zleceniobiorca) ponosił odpowiedzialność za organizację imprezy oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczestników, w związku z czym należało określić co najmniej warunki w zakresie dostępności architektonicznej;
- e) umowy nr OR.273.177.2022 z 9 grudnia 2022 r., której przedmiotem było wykonanie usługi konferencyjnej obejmującej zapewnienie sali konferencyjnej, w związku z czym należało określić co najmniej warunki w zakresie dostępności architektonicznej;
- f) dwóch umów³⁵ o organizowanie kształcenia, które przewidywały zorganizowanie zajęć dla młodocianych, w związku z czym należało określić co najmniej warunki w zakresie dostępności architektonicznej;
- g) dwóch umów³⁶, których przedmiotem była kampania informacyjna w portalu internetowym, w związku z czym należało wskazać warunki w zakresie dostępności cyfrowej wskazanego w umowie działu portalu.

(akta kontroli str. 179-509)

²⁷ Dotyczy siedmiu umów zawartych w 2021 r. (od 13 września) o nr: EK.524.26.2021.KS, OS.524.8.2021.MN, EK.524.27.2021.KS, EK.524.28.2021.KS, EK.524.29.2021.KS, EK.524.30.2021.KS, EK.524.31.2021.KS; 54 umów, na podstawie których w 2022 r. powierzono realizację zadań publicznych podmiotom wskazanym w uchwale Nr 543/2022 Zarządu Powiatu Toruńskiego z dnia 17 marca 2022 r. w sprawie wyboru ofert realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji w 2022 roku.²⁷ oraz 89 umów, na podstawie których w 2023 r. (do 16 sierpnia) powierzono realizację zadań publicznych podmiotom wskazanym w uchwale Nr 722/2023 Zarządu Powiatu Toruńskiego z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie wyboru ofert realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji w 2023 roku.

²⁸ Dz.U. z 2023 r. poz. 571, dalej: „ustawa o działalności pożytku publicznego”.

²⁹ Umowa z 26 września 2022 r.

³⁰ Umowa z 16 grudnia 2021 r.

³¹ Dotyczy umów: OR.273.122.20 21 z 30 grudnia 2021 r., OR.273.126.20 21 z 31 grudnia 2021 r., OR.273.127.20 21 z 31 grudnia 2021 r., OR.273.140.20 22 z 28 października 2022 r., OR.273.141.20 22 z 28 października 2022 r., OR.273.182.20 22 z 20 grudnia 2022 r., OR.273.183.20 22 z 29 grudnia 2022 r., OR.273.184.20 22 z 29 grudnia 2022 r.

³² Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1343 ze zm.)

³³ Zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 10 kwietnia 2012 r. w sprawie rozkładów jazdy (Dz. U. z 2018 r. poz. 202)

³⁴ Nr OR.273.31.2022 z 7 marca 2022 r.

³⁵ Dotyczy umów nr: OR.273.43.2023 z 16 marca 2023 r. i OR.273.106.2023 z 1 września 2023 r.

³⁶ Dotyczy umów nr: OR.273.23.2022 z 11 stycznia 2022 i OR.273.13.2023 z 11 stycznia 2023 r.

Starosta wyjaśnił m.in., że

- a) realizacja otwartych konkursów ofert odbywa się w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego oraz rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań³⁷. Wskazał, że w tych przepisach ustawodawca nie przewidział zamieszczenia przez oferenta szczegółowych informacji o spełnieniu wymagań w zakresie dostępności w ofercie realizacji zadania. Wobec powyższego zalecano oferentom stosowanie minimalnego zakresu wynikającego z ustawy, co zostało zapisane w poszczególnych umowach z oferentami;
- b) podmiot prowadzący placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego posiadał zezwolenie wojewody Kujawsko-Pomorskiego na jej prowadzenie, wymagane art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej³⁸. Wojewoda wydał je na podstawie analizy dokumentów oraz oględzin obiektu, po stwierdzeniu spełnienia wymogów zawartych w tym art. 106 ustawy. Na tej podstawie uznano, że postępowano zgodnie z literą prawa, wyczerpującym przepisy w przedmiotowym zakresie;
- c) umowę dotyczącą warsztatu terapii zajęciowej zawarto na wniosek podmiotu, który go utworzył zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 25 marca 2004 r. Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej³⁹. W umowie zawarto elementy określone w § 5 ust. 2 tego rozporządzenia. Uznano, że stosując się do zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴⁰, szczegółowych regulacji rozporządzenia w sprawie warsztatów terapii zajęciowej postępowano zgodnie z literą prawa, wyczerpującym przepisy w przedmiotowym zakresie;
- d) w umowach o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego nie zawarto zapisów o dostępności, ponieważ albo to nie dotyczy tych umów albo, jeśli dotyczy, to uzgodnienia zostały zawarte przed ich podpisaniem. Starostwo otrzymało od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przykładową umowę zawieraną pomiędzy organizatorem a operatorem, którą się kierowano przy sporządzaniu projektów umów. W przykładowej umowie też nie ma żadnych zapisów o warunkach służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 ustawy o dostępności. Odnośnie do:
  - dostępności cyfrowej wskazał, że operatorzy nie są podmiotami publicznymi w myśl ustawy o dostępności cyfrowej dlatego też, biorąc pod uwagę, że transport publiczny w tych umowach finansują w większości gminy, rozkłady jazdy poszczególnych linii zostały opublikowane na stronach gminnych, które posiadają certyfikaty o dostępności cyfrowej;
  - dostępności architektonicznej dworców, wskazał, że na terenie Powiatu Toruńskiego nie ma dworców, są jedynie przystanki;
- e) w umowie, której przedmiotem było współorganizowanie widowiska artystycznego nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Widowisko odbywało się w miejscu zapewniającym dostępność dla osób niepełnosprawnych, dodatkowo powszechnie znanym, słynącym z organizacji wydarzeń, w których biorą udział m.in. osoby

³⁷ Dz. U. poz. 2057.

³⁸ Dz.U. z 2023 r. poz. 1426, ze zm.

³⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 2284.

⁴⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 100, ze zm.

ze szczególnymi potrzebami i wiedza o braku barier w tym obiekcie dla tych osób jest powszechna;

- f) umowa, której przedmiotem było wykonanie usługi konferencyjnej obejmującej zapewnienie sali konferencyjnej zawiera ogólne ustalenia, które omówiono podczas spotkania roboczego z przedstawicielem lokalu. Każdorazowo, przed organizacją takiego rodzaju wydarzeń, pracownik osobiście dokonuje przeglądu lokalu, w którym realizowane będzie wydarzenie i dokonuje ustaleń bezpośrednio z przedstawicielem lokalu. Ze spotkania pracownik sporządzał notatkę służbową. Możliwe były też dodatkowe ustalenia w kontakcie telefonicznym. Pracownik pozostawał w ciągłym kontakcie z realizatorem umowy. Ponadto, w dniu wykonania umowy, dokonywał weryfikacji dokonanych ustaleń i niezwłocznie reagował na nieprawidłowości;
- g) umów o organizowanie kształcenia wskazał, że przed ich zawarciem sprawdzono, czy informacje o działalności zleceniobiorcy oraz oferta turnusów dokształcania teoretycznego była zaprezentowana na jego stronie internetowej w sposób łatwy do zrozumienia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Turnusy teoretycznego dokształcania zawodowego młodocianych pracowników odbywają się w budynku szkoły na terenie Torunia. Podmiot dążył do zapewnienia dostępności obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami;
- h) przed zawarciem umów dotyczących kampanii informacyjnej w portalu internetowym brano pod uwagę przede wszystkim pozycję redakcji na rynku medialnym, co gwarantowałoby rozpowszechnianie informacji o działalności władz samorządowych Powiatu Toruńskiego i Starostwa Powiatowego wśród mieszkańców całego regionu. Wskazał, że nie posiadano wiedzy o tym, że portal internetowy nie posiadał oprogramowania umożliwiającego publikowanie treści w sposób umożliwiający dostęp do nich osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 43-45, 51-58, 65)

NIK wskazuje, że ustawa o dostępności nakłada obowiązek określenia w umowie warunków w zakresie dostępności niezależnie od postanowień innych ustaw i rozporządzeń czy wzorów umów. Należy określić warunki właściwe dla danego zadania lub zamówienia publicznego. Nie może go zastąpić podjęcie innych działań. Zgodnie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępności podmiot, z którym zawarto umowę jest zobowiązany do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie określonym w tej umowie, z czego wynika, że bez określenia tych warunków nie będzie możliwości rozliczenia go z zapewnienia dostępności. W umowach o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawarto postanowienia dotyczące korzystania przez operatorów z dworców. Warunki dostępności cyfrowej stron należy ustalić odnośnie do charakteru zamówienia, a w art. 4 ust. 3 ustawy o dostępności wprost wskazano, że ustala się je z uwzględnieniem minimalnych wymagań, o których mowa w art. 6 tej ustawy, bez wyłączenia dostępności cyfrowej. Ponadto z przepisu tego wynika, że obowiązek określenia tych warunków w treści umowy jest zobowiązaniem podmiotu publicznego powierzającego lub zlecającego realizację zadań publicznych z udziałem środków publicznych lub udzielającego zamówień publicznych.

4. Deklaracje dostępności zamieszczone na stronach internetowych bip.powiattorunski.pl; powiattorunski.pl; wspieramydzieckoirodzine.powiattorunski.pl nie zawierały:

- a) danych teled adresowych Starostwa oraz informacji o dostępności tłumacza języka migowego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej wraz z informacją o metodach umożliwiających skorzystanie z tej funkcji albo informacji o jej braku wymaganych art. 10 ust. 4 pkt 4 i 7 ustawy o dostępności cyfrowej;

- b) danych kontaktowych do właściwego organu odpowiedzialnego za postępowanie odwoławcze wymaganych w części „Postępowanie odwoławcze” Sekcji 1 Załącznika do Decyzji wykonawczej 2018/1523, czym naruszono art. 10 ust. 2 i 3 ustawy o dostępności cyfrowej.

Starosta wyjaśnił m.in., że deklaracje dostępności nie zawierały:

- danych teleadresowych, gdyż bezpośrednio pod deklaracją przy każdorazowym jej otwarciu wyświetlała się sekcja kontakt, w której zawarte są wszystkie wymagane dane teleadresowe. Nie było możliwe otwarcie deklaracji tak, aby te dane nie wyświetliły się bezpośrednio poniżej,
- informacji o dostępności tłumacza, gdyż w momencie sporządzania deklaracji nie było możliwości dostępu do zdalnego dostępu online do usługi tłumacza języka migowego, wobec tego zinterpretowano ten fakt, jako brak konieczności informowania o tej usłudze;
- danych kontaktowych do właściwego organu odpowiedzialnego za postępowanie odwoławcze, co wynikało z nieświadomego przeoczenia przez koordynatora ds. dostępności.

(akta kontroli str. 19-42, 46, 47, 60-62, 525-538)

NIK wskazuje, że dane teleadresowe powinny zostać zamieszczone w deklaracji dostępności, niezależnie od ich występowania w innym miejscu na stronie internetowej, co wynika z ustawy oraz nie będzie zmuszało użytkownika do ich szukania w innym miejscu niż deklaracja dostępności. Z ustawy (art. 10 ust. 4 pkt 7) wynika także, że w deklaracji należy umieszczać informację o braku dostępności tłumacza języka migowego, jeżeli taka sytuacja występuje.

5. W latach 2021 – 2023 nie dokonywano aktualizacji deklaracji dostępności zamieszczonych w BIP, powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzone.powiat.torunski.pl, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, czym naruszono art. 11 ustawy o dostępności cyfrowej.

Starosta wyjaśnił m.in., że deklaracje nie zostały zaktualizowane na skutek błędnej interpretacji wytycznych koordynatora ds. dostępności, który uznał, że deklaracja powinna być publikowana tak jak raport o dostępności, tj. co cztery lata. Koordynator powołany, który przejął obowiązki od 24 sierpnia 2023 r. będzie publikował deklarację corocznie do 31 marca.

(akta kontroli str. 4-8, 19-42, 45, 58, 129-135, 525-539, 561, 563)

6. Nie zapewniono dostępności cyfrowej stron internetowych przez spełnienie wymagań określonych w Załączniku do ustawy o dostępności cyfrowej, czym naruszono art. 5 ust. 1 tej ustawy.

Nie zapewniono dostępności cyfrowej w zakresie funkcjonalności i postrzegalności wymaganej art. 5 ust. 2 ustawy o dostępności cyfrowej.

Powyższe związane było z brakiem spełnienia wymagań określonych w Załączniku do ustawy o dostępności cyfrowej przez:

- a) wszystkie strony w zakresie kryterium 2.4.4 - Cel łącza (w kontekście);
- b) BIP w zakresie kryterium 1.4.4 - Zmiana rozmiaru tekstu;
- c) powiattorunski.pl w zakresie kryterium 2.4.3 - Kolejność fokusu.

Starosta wyjaśnił, odnośnie do niespełnienia przez:

- a) BIP kryterium 1.4.4 – zmiana rozmiaru tekstu, że zmiana dotyczyła tylko w około 5% ekranów oraz przy użyciu niskich rozdzielczości. Nie wychwycono tego, gdyż testy były dokonane na kilku urządzeniach z najbardziej popularnymi ekranami oraz ich rozdzielczościami;

b) www.powiatatorunski.pl kryterium 2.4.3 – kolejność fokusu, że strona została opublikowana jeszcze przed wprowadzeniem w życie wymagań dotyczących dostępności. Mechanika i konstrukcja strony w niektórych wypadkach uniemożliwia ominięcie tego błędu, jednakże trwają prace nad wprowadzeniem rozwiązania umożliwiającego sprostanie wymogom w tej materii;

c) Wszystkie strony kryterium 2.4.4 – cel łącza (w kontekście) - pomyłki zdarzają się z powodu prowadzenia stron przez wielu redaktorów. Starostwo prowadzi okresowe szkolenia z dobrych praktyk redaktorskich w celu wyeliminowania takich działań oraz innych pomyłek. W dniu 6 czerwca 2023 r. zostało przeprowadzone szkolenie zrealizowane przez zewnętrzną firmę.

Odnośnie www.wspieramydzieckoirodzone.powiatatorunski.pl wskazał, że została ona opublikowana jeszcze przed wprowadzeniem w życie wymagań dotyczących dostępności. Mechanika i konstrukcja strony w niektórych wypadkach uniemożliwia ominięcie tego błędu, jednakże trwają prace nad wprowadzeniem rozwiązania umożliwiającego sprostanie wymogom w tej materii.

(akta kontroli str. 19-42, 47, 61, 128)

7. Nie zapewniono informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku Starostwa w sposób dotykowy lub głosowy, czym naruszono art. 6 pkt 1 lit c ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że informację na temat rozkładu pomieszczeń w urzędzie zapewniono w sposób wizualny.

(akta kontroli str. 48, 63, 174-178)

8. W Starostwie nie zapewniono obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się⁴¹, tj. poprzez:

- przesyłanie wiadomości tekstowych, w tym z wykorzystaniem wiadomości SMS, MMS lub komunikatorów internetowych,
- komunikację audiowizualną, w tym z wykorzystaniem komunikatorów internetowych,

lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, czym naruszono art. 6 pkt 3 lit a ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że informacje dostępne wizualnie oraz możliwość odczytania ich poprzez wirtualny czytnik tekstu zostały błędnie zinterpretowane jako wystarczające do sprostania minimalnym wymaganiom w tej materii.

(akta kontroli str. 19-42, 46, 60, 174-178)

9. W Starostwie nie zainstalowano urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia, co było wymagane art. 6 pkt 3 lit. b ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że w budynku starostwa nie zainstalowano urządzeń do obsługi osób słabosłyszących, jednak umieszczono w widocznym miejscu informację o możliwości obsługi osób z ograniczeniem słuchu poprzez język migowy.

(akta kontroli str. 16, 19-42, 48, 63, 174-178)

10. Na stronach internetowych Starostwa, tj. BIP, powiatatorunski.pl oraz wspieramydzieckoirodzone.powiatatorunski.pl nie zawarto informacji o zakresie działalności Starostwa i Powiatu Toruńskiego w postaci elektronicznego pliku

---

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 20

zawierającego tekst odczytywalny maszynowo i nagrania treści w polskim języku migowym, a ponadto na stronach powiattorunski.pl i wspieramydzieckoirodzone.powiattorunski.pl nie podano informacji o zakresie działalności Starostwa Powiatowego i Powiatu Toruńskiego w tekście łatwym do czytania, czym naruszono art. 6 pkt 3 lit. c ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że Informacja o zakresie działania Starostwa została opublikowana na stronie [BIP](#), co mylnie zostało zinterpretowane jako informacja zaspokajająca wymagania.

(akta kontroli str. 19-42, 46, 59)

11. W Dziale 3 pkt 3 lit. a, b i c „Raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami” przekazany 29 marca 2021 r. Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu podano niezgodnie ze stanem faktycznym, że zapewniono na stronach internetowych informację o zakresie działalności w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, co wskazuje, że sporządzono go z naruszeniem art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o dostępności.

Starosta wyjaśnił m.in., że raport został wypełniony na podstawie subiektywnej analizy koordynatora, który był przeświadczony o spełnieniu wymogów.

(akta kontroli str. 4, 5, 8, 19-42, 46, 59, 60, 514-520)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.
Wnioski	1. Opublikowanie w BIP danych kontaktowych koordynatora do spraw dostępności oraz planu działań. 2. Objęcie planami działań analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. 3. Określanie w treści umów, którymi zlecono lub powierzono realizację zadań oraz umów w sprawie zamówień publicznych, warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie tych zadań i zamówień publicznych. 4. Zawarcie w deklaracjach dostępności wszystkich wymaganych danych. 5. Dokonywanie aktualizacji deklaracji dostępności w terminie do dnia 31 marca każdego roku. 6. Zapewnienie dostępności cyfrowej stron internetowych. 7. Zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku Starostwa w sposób dotykowy lub głosowy. 8. Zapewnienie obsługi z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje. 9. Zainstalowanie urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących.

10. Zapewnienie na stronach internetowych informacji o zakresie jego działalności w wymaganych formach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 21 listopada 2023 r.

Kontroler
(-) Andrzej Szulc
główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
(-) Tomasz Sobecki